

Rozhoduje o žalobcovu dovolání do srovnalých rozsudků nižších soudů uvedl Nejvyšší soud mimo jiné v

důvodech:

Jde dále o to, zda a jakým důvodem dovolacím jest to, že syn žalobcův byl slyšen jako strana místo jako svědek. Odvolací soud myslí, že to je případ výtky dle §u 196 c. ř. s. Avšak výtku má místo jen proti porušení nějakého předpisu, upravujícího řízení, zejména formu procesních úkonů, kdežto jinak proti usnesením má místo rekurs, po případě (§ 462 odstavec druhý c. ř. s.) odvolání. Slyšení osoby jako strany nebo jako svědka nařizuje se usnesením (§ 375, 277 c. ř. s.) a je proti takovému usnesení samostatný opravný prostředek (rekurs) vyloučen (§ 271, odstavec první, a § 277 odstavec čtvrtý c. ř. s.), může tedy uplatňována býti vada jeho teprv odvoláním (§ 462, odstavec druhý c. ř. s.) a to jako nedostatek řízení zbraňující řádnému probrání a řešení rozepře (§ 496 čís. 2 c. ř. s.) a následkem toho tvoří vada taková i dovolací důvod řízení (§ 503 čís. 2 c. ř. s.) ovšem vždy předpokládaje, že je podstatná, t. j. že zabránila neb aspoň způsobilá byla zabrániti řádnému probrání a rozsouzení věci. Avšak v tomto případě nelze říci, že tu tento předpoklad jest. Žalobcův syn byl slyšen, jeho výpověď nižší stolice v úvahu vzaly, avšak nevěřily jí, a je patrné proč, proto, že je synem žalobce a na věci zúčastněn a že, jak první stolice praví, už nepřisežná výpověď žalovaného zdála se jí věrohodnější než výpověď žalobcova, jež se s výpovědí jeho syna v podstatě shodovala. Není zřejmo, že a proč by nižší stolice věřily více výpovědi žalobcova syna, kdyby ji učinil jako svědek, než když ji učinil jako strana, když i pak by všechny důvody její nevěrojatnosti, záležející v poměru jeho k žalobci a k věci samé, trvaly. To zejména plyne z hodnocení odvolacího soudu, jež pro dovolací soud jest rozhodným. Právě odvolací soud, že správně měl žalobcův syn slyšen býti jako svědek, ale provádí pak, že všechny výtky a námítky, které žalobce proti výpovědi žalovaného, na niž rozhodná zjištění prvního soudce založena jsou, v odvolání uplatňoval, nemohou podvrátiti její význam, a že není důvodu pochybovati o spolehlivosti zjištění prvního soudce. Jako to nižším stolicím nebránilo, aby nevěřily výpovědi žalobce, třeba je stranou, tak jim to také nebránilo, aby byly nevěřily výpovědi žalobcova syna, třeba byl slyšen jako strana, místo jako svědek: důvody nevěření byly tedy jiné, než to, v jaké procesní funkci byl vyslýchán, ale ty by se nezměnily, i kdyby se procesní postavení jeho změnilo.

Čís. 2167.

Ručení za škodu způsobenou přetržením drátu elektrického vedení o vysokém napětí.

Podnikatel ručí, uvedl-li vedení v provoz, aniž by bylo schváleno příslušným úřadem (nař. min. z 29. října 1909, čís. 12/2 XXVI. ex 1908, úřední list pro obchodní a živnostenskou správu z r. 1909 str. 276).

Není věci poškozeného, by udal, kterých vhodných prostředků bylo k zamezení škody použito, stačí, prokázal-li nedostatečnost zařízení v tomto směru.

(Rozh. ze dne 16. ledna 1923, Rv I 696/22.)

Žalobce jel s kravským spřežením po silnici, podle níž stály sloupy s elektrickým vedením vysokého napětí. Když vůz dojížděl k lesu, šlápla jedna z krav na přetržený drát elektrického vedení, byla zabita, žalobce poraněn a vůz poškozen. Drát byl přetržen padajícím stromem při kácení lesa, náležejícího panství S. Žalobu o náhradu škody proti majiteli elektrárny o b a n i ž š í s o u d y co do důvodů zamítly.

N e j v y š š í s o u d uznal žalobní nárok co do důvodu po právu.

D ů v o d y:

Dovolání nelze odepřítí oprávnění. Dle §u 15 živn. ř. a nař. min. obchodu a vnitra ze dne 25. března 1883 čís. 141 ř. zák. vázáno jest nejenom živnostenské provádění zařízení pro výrobu, rozvod elektřiny k účelům osvětlování, přenášení síly anebo jinakému živnostenskému použití, nýbrž i živnostenský provoz takových zařízení, ať je provozováno osobou jednotlivou neb osobou právnickou, na udělení koncese politickým úřadem zemským. Dle cit. nař. jest při udělení koncese bráti zřetel na poměry místní a ohledy policejního dozírání a schválení provozovacího zařízení, má se díti pořadem ediktálního řízení, vytčeného v §§ 27 a násl. živn. řádu za přivzetí znalců. Až do vydání regulativu, na něž dle cit. nař. bylo pomýšleno, mají pro schválení závazně platiti pravidla, obsažená v bezpečnostních předpisech pro elektrická siluproudá zařízení (Sicherheitsvorschriften für elektrische Starkstromanlagen), vydaných elektrotechnickým spolkem ve Vídni (nař. min. ze dne 29. října 1909 čís. 12/2 XXVI. ex 1908, úřední list pro obchodní a živnostenskou Správu z r. 1909 str. 276). Dle §u 25 živn. řádu nesmí provozovací zařízení býti zřízeno před schválením, dle něhož teprve vysloveno býti má, zda navržené zařízení jest z ohledu živnostensko-policejních přípustné (§ 30 živn. ř.). V projednávaném případě jest nesporno, že elektrovedné zařízení žalovaného pro rozvod silného proudu nebylo dosud ani povoleno ani schváleno. Dle zjištění předchozích stolic udála se škoda, jejíž náhrady se žalobce tímto sporem domáhá, v ten způsob, že na elektrovedné linii poblíž lesa přetržen byl při kácení stromů v tomto lese padajícím skáceným stromem elektrovedný drát, upevněný na dvou sloupech, od sebe 31 m vzdálených, jeden konec drátu toho spadl na veřejnou cestu, při linii té jdoucí a pouze 3-50 m širokou, a jedna z krav žalobcových, zapřažená do povozu, jedoucího pro chvoj, na tento drát vstoupila a proudem o vysokém napětí, tímto drátem probíhajícím, byla usmrcena. Žalobce domáhá se náhrady škody, z toho povstalé, a uvádí k opodstatnění žalobního nároku mimo jiné, že elektrovedné zařízení o tomto silném napětí bylo zřízeno a jest provozováno bez úředního povolení a schválení, že přetržení drátu stalo se z příčiny nedostatečného zařízení a udržování elektrovedné sítě, že se přihází často, aniž by učiněno bylo opatření a zabezpečení, jímž by se takovým případům a nebezpečím

z toho vznikajícím zabránilo. Správa panství S., jež žalovanému povolila vedení elektrického zařízení lesem (při němž se úraz stal), vyloučila výslovně jakékoli ručení za škody z toho povstale a nepřevzala vůči elektrárně ani závazku, hlásiti jí kácení stromů, které se v onom lese při elektrickém vedení často podniká. O okolnostech, vztahujících se k tvrzeným nedostatkům zařízení a jeho udržování, nabídl žalobce i důkaz znalci. Předchozí stolice neuznaly žalobní nárok oprávněným podstatně z toho důvodu, že nejde ani o bezprávný čin žalovaného ani o nějaké zaviněné opominutí; žalobce prý ani neuvedl, kterým způsobem mělo a mohlo býti zabráněno přetržení drátu a jeho pádu na cestu, jež nestalo se asi náhodou, ku které by byl žalovaný podnětu zavdal, nýbrž ze zavinění třetí osoby, totiž toho, kdo strom kácel. Nedostatek povolení a schválení provozovacího zařízení nemá prý významu, neboť příhoda byla by se udála, i kdyby zařízení to bylo bývalo schváleno. S těmito názory arciž souhlasiti nelze, neboť předchozí stolice přehlíží zúplna právní význam a důsledek toho, že elektrovedné zařízení žalovaného nebylo, jak zákon předpisuje, úředně ani povoleno ani schváleno, přes to však v provoz uvedeno, a zneužívají tím zcela účel zákonného předpisu o předchozím schválení takovýchto živnostenských provozoven, kterým přece zajištěno býti má, aby taková zařízení, jež, jak § 25 živn. ř. mimo jiné uvádí, dle svých provozovacích způsobů, bezpečnost ohrožujících, způsobila jsou přivoditi nebezpečí pro okolí, byla zřízena dle příslušných technických hledisek a možností, dle stavu vědy dostupných, vhodně a náležitě a zejména, aby zabezpečena byla takovým způsobem, by zabráněno bylo nebezpečím, z provozu jejich pro okolí vzházejícím. Jde o zařízení pro výrobu a rozvod elektřiny o vysokém napětí (5000 volt), tedy o zařízení, jež dle povahy svého provozu vyžaduje ve zvýšené míře bezpečnostních záruk. Dlužno-li při tomto zařízení počítati s přetržením elektrovedných drátů ať z příčin, ve vlastnostech jeho spočívajících, anebo z příčin jinakých (vlivy počasí, živelní příhody, náhoda nebo i čin třetích osob) jako se zjevem, jemuž se zúplna vyvarovati nelze, nutno z naléhavých ohledů bezpečnosti provozu neúchylně na tom trvati, aby pro takové příhody bylo zařízení, zejména vedení ve volných prostorách, podél veřejných cest a na veřejných místech zabezpečeno tak, by přetržený elektrovedný drát nepadl na veřejnou cestu anebo místo, jež určeno jest obecné potřebě a volnému a bezpečnému používání obecnstva. Projednávaný případ znázorňuje dle skutkových zjištění jasně potřebu takového zabezpečení a zároveň i nedostatky zařízení, spočívající v tom, že tohoto zabezpečení elektrický podnik žalovaného po této stránce zúplna postrádá. Nehledě k tomu, že se dle zjištění případy přetržení drátu častěji přiházejí, spadl v tomto případě přetržený elektrovedný drát o délce 31 m svým delším koncem do cesty poměrně úzké a ohrožoval její bezpečnost na prostoru poměrně dosti značné; elektrickým proudem o vysokém napětí, drátem procházejícím, byla zabita kráva, vážně ohrožen žalobce, jeho manželka, svědek i jiné osoby. Porucha nastala z večera jednoho dne byla napravena teprve druhý den z rána. Že zabezpečení proti takovýmto příhodám bezvýjimečně nutné, jest i možné (ochranná síť, podchycovací zařízení, zmenšení vzdálenosti mezi sloupy, jiný směr vedení aneb úprava okolí,

ostatně viz §§ 74 a 75 bezpeč. předpisů shora cit.), o tom nemůže býti ani bez znaleckého posouzení věci pochybnosti. Ostatně uznal žalovaný sám potřebu zabezpečení tohoto vedení při lese potud, že si — jak sám tvrdí — od správy panství S. vymíňoval, že mu má býti každé kácení dříví v lese předem hlášeno; nahlížel tedy sám nebezpečí z této nebezpečné polohy a nezabezpečeného stavu elektrického vedení hrozící, leč na nahodilostech tohoto prostinkého opatření nesmí bezpečnost provozu tak nebezpečného podniku záviseti. Nelze na žalobci požadovati, jak to činí předchozí stolice, aby udal podrobně, kterými technickými prostředky mělo býti toto zabezpečení provedeno; vady tyto dle jich technického způsobu seznati a určití předpokládá odbornou znalost, již nelze žalobci přisuzovati a jest věcí odborného úředního zkoumání, jež zákon za účelem schválení předpisuje. Stačí, když žalobce opodstatnil a prokázal nedostatečnost zařízení po této stránce a bylo by věci žalovaného, by prokázal on, že zařídil vše, co k odvrácení nebezpečí bylo dle daných poměrů nutno zařídit. Toho však žalovaný nejen neučinil, nýbrž stihá ho naopak vina, že nesplnil ani to, k čemu ho v zájmu bezpečnosti provozu zavazuje výslovný a přímý předpis zákona, totiž že toto elektrické zařízení zřídil, v provoz uvedl a provozoval, aniž by si byl zjednal zákonem předepsané k tomu povolení a schválení provozovacího zařízení. Tím dopustil se opominutí pokud se týče jednání protiprávního (§ 1294 obč. zák.), které již samo o sobě zakládá jeho závazek k náhradě škody, pokud vzešla z příčinné souvislosti s ním (§ 1295 obč. zák.). O této příčinné souvislosti však v tomto případě nemůže býti sporu, neboť je jisto, že by byla škoda nevzešla, kdyby byl žalovaný, zachovávaje zákon, před schválením elektr. zařízení je v provoz neuvedl. Poukazují-li nižší stolice na to, že přetržení drátu bylo zaviněno kácením stromů v lese poblíž vedení, tudíž — jak soudí — z viny osoby třetí, šlo by v tomto případě nanejvýše o souběžné zavinění této osoby třetí. Při tom nelze však přehlížeti, že zavinění této třetí osoby mohlo by se nanejvýše vztahovati jen na přetržení drátu; že však přetržený drát mohl spadnouti na cestu a tam teprve způsobil škodu, o niž se jedná, bylo zaviněno nedostatkem náležitého zabezpečení elektrického vedení proti takovýmto příhodám. Tento nedostatek nebyl by však nastal pokud se týče byl by odstraněn — tak aspoň předpokládati dlužno dle účelu předepsaného úředního zkoumání a dle pravidel pro to vydaných — kdyby si byl žalovaný, jak k tomu dle zákona povinen byl, vymohl toto úřední schválení svého provozovacího zařízení dříve, než je v provoz uvedl. Neučinil-li tak a přestoupil-li zákon, který takovým poškozením zabrániti hledí, ručí dle předpisu Šu 1311 obč. zák. za každou škodu, která by jinak nebyla nastala, což dle toho, co bylo uvedeno, lze důvodně předpokládati o škodě, v tomto případě způsobené, aniž je pro to třeba přesného dukazu, který při povaze věci vlastně ani možným není. Nelze tedy souhlasiti s úsudkem nižších stolic, že by se poškození bylo událo i kdyby zařízení žalovaného bylo bývalo schváleno, neboť tím se v zneuznání účelu předepsaného úředního schválení zcela nepřipadně projevuje mínění, že by bylo zařízení schváleno i v tomto, bezpečnosti nevyhovujícím stavu. Z těchto úvah vyplývá oprávněnost žalobního nároku co do důvodu jeho, důsledkem čehož bylo dovolání z uplatněného do-

volacího důvodu §u 503 čís. 4 c. ř. s. vyhověti ve smyslu shora uvedeného výroku.

Čís. 2168.

Jest povinností prodatele, postarati se o to, by zboží, podléhající zkáze, dostalo se kupiteli co nejrychleji. Za prodlení osoby třetí odpovídá odesílatel dle §u 1313 a) obč. zák.

Kupitel jest povinen zachovati se dle čl. 347 obch. zák., jakmile zboží došlo do jeho sídla, třebas bylo původně smluveno zaslání do jiného místa.

(Rozh. ze dne 16. ledna 1923, Rv I 725 22.)

Žalující firma (v Jablonci nad Nisou) prodala žalované firmě (v Nymburce) vagon šumavských borůvek k převzetí ve stanici Eisensteinu na Šumavě. K výzvě žalované ze dne 14. srpna 1919, by jí borůvky byly zaslány, žalobkyně přistoupila, omylem odesílatele žalobkyně se však stalo, že vagon místo do Nymburka řízen byl dne 19. srpna 1919 do Jablonce nad Nisou a teprv odsud poslán do Nymburka, kamž došel dne 26. srpna 1919. Při příchodu do Nymburka bylo zjištěno, že borůvky se zkazily, pročez je žalovaná dala žalobkyni k dispozici. Žalobce o zaplacení kupní ceny procesní soud prvního stádu vyhověl, o dovolací soud ji zamítl. Důvody: Žalovaná dala vagon dne 26. srpna 1919 telegraficky a dopisem žalobci k dispozici, poněvadž zboží došlo ve stavu kvasícím, shnilém a nebylo proto k potřebě, a dala si tuto vadu zboží ve smyslu § 88 not. ř. dvěma znaleckými svědky notářským úřadem v Nymburce dne 27. srpna 1919 potvrditi. Tím dala žalovaná zřetelně na jevo, že nepřijímá zásilku jako plnění, a jest na žalobci, by prokázal, že borůvky při dodání odpovídaly tomu, co bylo ujednáno, a že nemá viny na tom, že zásilka nesprávně byla řízena přes Jablonec (§ 1298 obč. zák., Staub-Pisko čl. 346 § 45). Prvý soud bezvadně zjistil, že opozdění několika dnu následkem protismělné dopravy přes Jablonec v létě úplně stačilo, by zboží, jež bylo odesláno čerstvé, došlo žalovaného ve stavu zcela neupotřebitelném. Prvý soud sice současně zjistil, že žalobce opozdění nezavinil, přehlédl však při tom, že žalobce byl ku žalovanému ve smluvním poměru, že byl dle čl. 344 obch. zák. povinen, učiniti za žalovaného dispoice ohledně dopravy s pečlivostí řádného obchodníka, tak že ručí žalovanému dle §u 1313 a) obč. zák. též za zavinění osob, jichž při tom použil, jako za zavinění vlastní. Tím, že žalovaná strana převzala borůvky od dráhy, ačkoliv je pozastavila, dostala své povinnosti podle čl. 348 obch. zák., postarati se o prozatímní uschování. Po té bylo věci žalujícího, by se o borůvky postaral, a byl-li toho náhledu, že jich lze použiti ještě k jinému účeli, nesměl se spokojiti s dotazem na nádražní stanici, kde se borůvky nacházejí, nýbrž mči učiniti kroky k dalšímu zužitkování borůvek.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.